

Credincioși bănățeni, pelerini în Georgia și Armenia (II)

Un grup de credincioși bănățeni, însoțiți de preoții Ionel Popescu, Eugen Babescu și arhidiaconul Ștefan Ioan Stratul, a efectuat o călătorie spirituală în Georgia și Armenia, țări care impresionează prin istoria, cultura, viața bisericească, tradițiile străvechi, bisericile și mănăstirile ctitorite cu multe secole în urmă și păstrate în forma lor originală, unele fiind înscrise în patrimoniul mondial UNESCO.

Cu sufletul înmiresmat de bucuria călătoriei efectuate pe meleagurile binecuvântate ale Georgiei, pelerinii bănățeni s-au îndreptat spre Armenia, țară cu istorie zbuciumată și cu un patrimoniu bisericesc, cultural și spiritual inestimabil.

Primul obiectiv a fost Mănăstirea Goshavank, unul dintre cele mai importante așezăminte monahale, culturale și educaționale ale țării. Construită în secolele XII-XIII, peste ruinele unei mănăstiri din secolul VI, Mănăstirea Goshavank (vank

înseamnă mănăstire), cu biserica „Sfântul Grigorie Luminătorul”, a avut un rol important în viața bisericească și culturală a Armeniei. Printre altele, așeză-mântul monahal, azi fără viețui-tori, a găzduit o școală și a rămas în memoria colectivă ca locul în care Kirakos Gandzaketsi, om de știință armean, a scris „Istoria Armeniei”.

Următoarea destinație a fost Mănăstirea Haghpat (Haghpatvank), ridicată în secolul X, de Sfântul Nishan, o capodoperă a arhitecturii religioase armene și un centru important de educație religioasă în Evul Mediu, inclusă, în 1996, în patrimoniul UNESCO. Cele trei biserici ale complexului monahal, două închinată Sfântului Nishan și una Sfântului Grigorie Luminătorul, au fost construite între 966-967 și 967-991, respectiv 1005. Una dintre particularitățile așeză-min-telor monahale este aceea că pe lângă fiecare a fost ridicată și o biserică închinată Sfântului Grigorie Luminătorul. De asemenea, bisericile și mănăstirile armene sunt împodobite cu aproximativ 8000 de sfinte cruci sculptate în piatră, foarte vechi și noi deopotrivă, fiecare având o altă broderie sculptată, care impresionează prin frumusețea și prin finețea execuției.

Prima zi în Armenia s-a încheiat cu vizita la Mănăstirea Sevan (Sevanavank), situată pe o mică peninsulă a lacului cu același nume. Inițial, această mănăstire a fost construită în 874 pe o mică insulă a lacului Sevan (1900 metri deasupra nivelului mării), însă în anii 30 ai secolului trecut, la ordinul lui Stalin, lacul cu cea mai mare întindere din regiunea Armeniei și a Caucazului, a fost parțial secăt prin folosirea apei la irigații, ceea ce a condus la scăderea nivelului acestuia și la formarea peninsulei actuale. Urcușul spre mănăstire este destul de anevoios, însă osteneala acumulată după urcarea sutelor de trepte abrupte a fost răsplătită pe deplin, panorama care se deschide asupra lacului și a împrejurimilor fiind încântătoare.

Ziua următoare a urmat deplasarea la mănăstirile Haghartsin și Geghard. Mănăstirea Haghartsin a fost ridicată în secolele X-XIII și este situată într-un cadru natural superb. Frumusețea așezământului înconjurat de păduri a atras atenția unui șeic din Emiratele Arabe Unite, care a donat o sumă impresionantă de bani pentru restaurarea sa și construirea unui drum de acces până la mănăstire. Complexul monahal este format din trei biserici, o trapeză și câteva capele. Biserica principală, închinată Maicii Domnului, numită și Astvasatsin, a fost construită în anul 1201. Biserica „Sfântul Grigorie Luminătorul” și Biserica „Sfântul Ștefan” au fost ridicate în secolele X-XI și, respectiv, la 1244.

Mănăstirea Geghard, a celor șapte biserici sau mănăstirea celor 40 de altare, este cel mai vechi așezământ monahal din Armenia, aflat pe lista patrimoniului mondial UNESCO. Numită și „mănăstirea sulitei”, pentru că aici a fost păstrată vreme de 500 de ani lancea cu care a fost străpunsă coasta Mântuitorului (păstrată acum la

Ecimiadzin), mănăstirea a fost fondată de către Sfântul Grigorie Luminătorul, pe la anul 305. Paraclisul săpat în stâncă, în care se ruga Sfântul Grigorie Luminătorul a fost distrus de arabi în secolul al IX-lea, fiind refăcut în secolul al XIII-lea.

În continuare a fost vizitat orașul Dilijan, una din cele mai cunoscute stațiuni turistice din Armenia, în apropierea căreia se află Mănăstirea Agartîn, ctitorită în Evul Mediu. Vizita la complexul de la Garni, construit de către regele Tiridat I, în anul 77 după Hristos, i-a familiarizat pe pelerini cu istoria regilor Armeniei. Reședință a regalității armene pentru o lungă perioadă de timp, complexul de la Garni adăpos-tește unul din vechile temple păgâne (greco-roman), foarte bine conservat, unicul din perioada precreștină a acelor locuri, închinat zeului soarelui, Mithra. În acest loc se mai păstrează ruinele palatului și ale băilor regale, împodobite cu mozaicuri lucrate, cu măiestrie, în piatra de diferite nuanțe. Lângă templu pot fi văzute și ruinele vechii biserici, construită în formă de cruce.

Programul zilei următoare a cuprins deplasarea la Khor Virap („fântână” sau „groapă adâncă”), străveche așezare monahală și loc de pelerinaj pentru credin-cioșii armeni, situată în câmpia Ararat (azi, în Turcia), la câțiva kilometri de muntele pe care s-a oprit corabia lui Noe, lângă granița închisă cu Turcia. Istoria acestui așezământ monahal începe cu Sfântul Grigorie Luminătorul, întemnițat de regele păgân Tiridates al III-lea vreme de aproape 14 ani într-o grotă adâncă de pe vârful dealului din valea Ararat. Chinuit mulți ani de o boală gravă, regele a fost nevoit să apeleze la Sfântul Grigorie, și acesta, prin puterea lui Dumnezeu, l-a vindecat, l-a convertit și, astfel, Armenia a devenit primul stat creștin din lume, la anul 301. Peste grotă înspăimântătoare în care a fost întemnițat Sfântul Grigorie, vizitată de mii de închinători, a fost ridicată o biserică de tip basilical. În anul 642, la Khor Virap a fost zidită prima capelă cu hramul „Sfântul Grigorie Luminătorul”, iar în anul 1662 a fost ridicată Biserica „Sfânta Maică a lui Dumnezeu”.

După privirea muntelui biblic Ararat, muntele sfânt al tuturor armenilor, cu altitudinea de 5137 metri, grupul s-a îndreptat spre complexul monahal de la Noravank, situat într-un canion de stânci înalte, prăpăstioase, de culoare roșie-cărămizie. Călătoria pe o șosea, nu foarte bine întreținută, a fost compensată de peisajele montane, cu satele armene înșirate pe văi și înălțimi ametoare. Ctitorit în anul 1205, complexul mănăstiresc Noravank, reședință episcopală și princiară în secolele XIII-XIV, este format din două biserici și un paraclis. Biserica Astavatsatsin (închinată Maicii Domnului), finalizată în anul 1339, este opera cunoscutului sculptor și miniaturist Siranes Momik, înmormântat în apropierea ei. Lăcașul de cult are parter și etaj, urcarea și coborârea din biserică făcându-se pe treptele de piatră înguste ale unei scări zidite pe fațada exterioară a naosului. Mănăstirea Noravank,

împodobită cu sfinte cruci sculptate în piatră, adevărate comori ale artei sculpturale armene, a avut, multă vreme, un rol însemnat în viața bisericească și culturală a Armeniei.

Următoarea destinație a călătoriei spirituale prin Armenia a fost capitala țării, Erevan, unul dintre cele mai vechi orașe ale lumii locuite continuu. Fondat în secolul VIII î.Hr. (cu 29 de ani înaintea Romei), orașul a supra-viețuit multor cuceriri și stăpâniri străine și a cunoscut o dezvoltare semnificativă în veacul al XX-lea, având azi peste un milion de locuitori. Este o capitală modernă, cu bulevarde largi și curate, flancate de clădiri cu arhitectură veche și actuală și cel mai important centru politic, administrativ, cultural și economic al țării. Turul de oraș include centrul vechi, Piața Republicii, Universitatea, Parlamentul, Palatul Prezidențial, Opera, Muzeul de Istorie al Armeniei. Ziua s-a încheiat cu vizitarea Catedralei „Sfântului Grigorie Luminătorul”, construită în anul 2001, cea mai mare catedrală armeană din lume și Biserica Avan, cea mai veche din Erevan.

Ultima zi în Armenia a fost consacrată vizitei la ruinele templului păgân al zeului armean Tir din Zvartnots (secolul VII) și la Ecimiadzin („locul în care Iisus a coborât din ceruri”). Complexul bisericesc din Ecimiadzin, reședința Patriarhiei (Catolicosatului) Armene, numit de locuitori „Vaticanul Armeniei”, este considerat capitala spirituală a acestei străvechi țări creștine. Vizita la reședința Catolicosului armean este precedată de închinarea în Biserica „Sfintei Muce-nițe Ripsimia” (Hripsimia), prăznuită și de Biserica noastră la 30 septembrie, împreună cu Sfântul Grigorie Luminătorul, cu Sfânta Gaiani și cu alte 32 de mucenițe. Biserica a fost sfințită în anul 618 și adăpostește sub Sfântul Altar mormântul Sfintei Ripsimia, martirizată în anul 290 din ordinul regelui Tiridat, la dorința împăratului Dio-clețian, căruia a refuzat să-i fie soție.

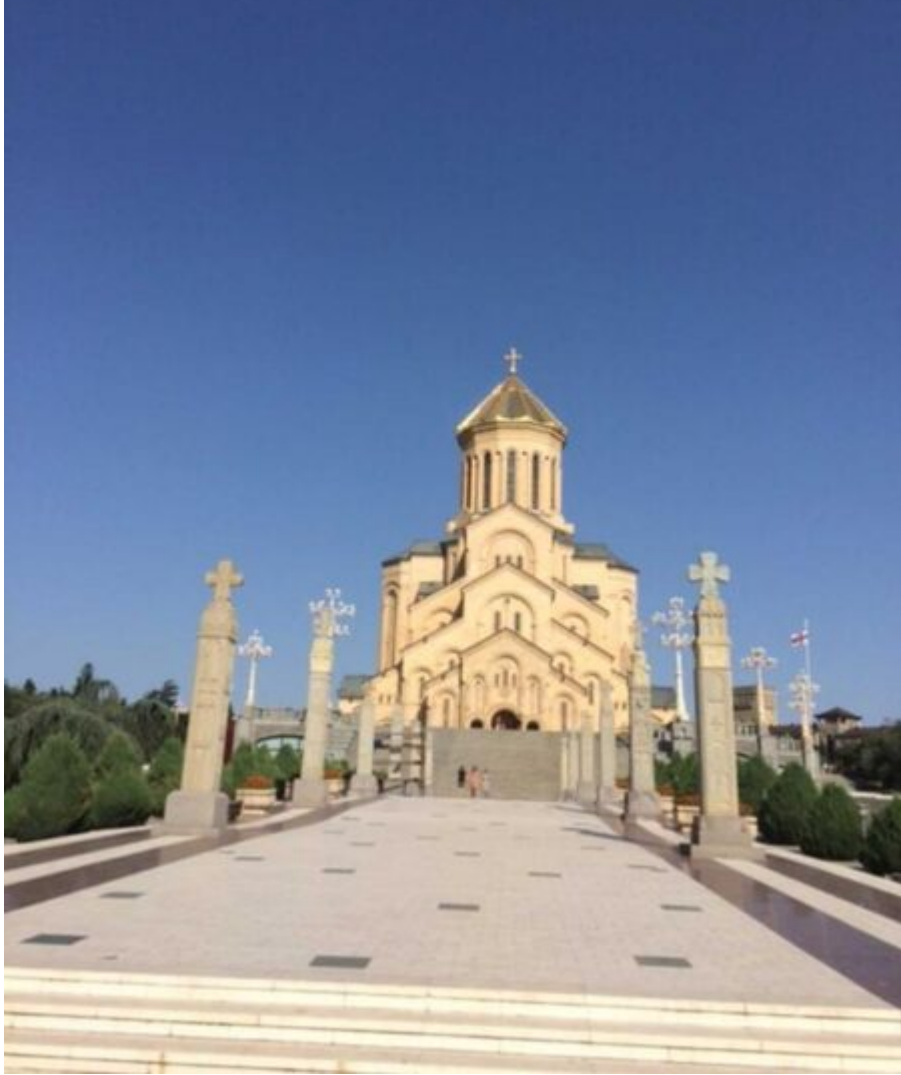
A fost vizitat și impunătorul sediu al Patriarhiei Armene condusă, între anii 1955-1994, de catolicosul Vasken I, născut în România, foarte apreciat și iubit de către conaționali săi; portretul acestuia găsindu-se aproape în toate casele armenilor. În incinta generoasă a patriarhiei se află cea mai veche catedrală din lume construită, potrivit tradiției, între anii 301-303, de către Sfântul Grigorie Luminătorul, inclusă în patrimoniul UNESCO. Lăcașul de închinare a fost distrus în timpul numeroaselor invazii și reconstruit, așa încât astăzi încorporează diferite stiluri ale arhitecturii armene și este împodobit cu picturi ce datează din secolele V-VI. Mâna dreaptă a Sfântului Grigorie Luminătorul se află în catedrala din Ecimiadzin, capul și mâna stângă la Mănăstirea Marea Lavră din Muntele Athos, o părticică din moaștele sale se odihnește la Biserica „Sfântul Gheorghe Vechi” din București, iar celelalte moaște au fost duse la Napoli. Complexul catolicosatului mai cuprinde reședința

oficială a patriarhului armean, seminarul teologic și muzeul cunoscut în toată lumea pentru obiectele de cult, miniaturile și manuscrisele sale inestimabile, între care se află „Evanghelia de la Ecimiadzin”.

O bucurie aparte i-a cuprins pe pelerini atunci când s-au închinat în fața suliței folosite pentru a străpunge coasta Mântuitorului, precum și în fața icoanelor cu lemn din corabia lui Noe.

Prin purtarea de grijă a bunului Dumnezeu, am avut, așadar, bucuria de a vizita două țări Georgia și Armenia - cu o istorie, viață politică, socială și culturală captivantă și nu de puține ori zbuciumată și însângerată. Leagăn al unor străvechi civilizații, Georgia și Armenia au, de asemenea, un patrimoniu bisericesc, spiritual și artistic demn de toată admirația, pe care-l păstrează și-l îngrijesc cu respect și cu dăruire. Monumentele străvechi, bisericile și mănăstirile zidite cu multe secole în urmă - unele incluse în patrimoniul mondial UNESCO - grăiesc de la sine despre lupta acestor popoare pentru apărarea credinței, a valorilor și a iden-tității naționale. Înnegrite de fumul lumânărilor, cu puținele fragmente de frescă scăpate de la distrugere, cu iconostase având doar registrul cu icoanele împărătești (la armeni, fără iconostas), bătrânele biserici zidite din blocuri de piatră, cu pardoseala originală din piatră, fără ferestre, sisteme de iluminat și de încălzire, transmit miilor de pelerini, turiști, vizitatori, un minunat simțământ de simplitate și smerenie, un duh de viață creștină autentică, specifică Bisericii primare. Pe lângă acestea, farmecul călătoriei noastre prin Georgia și Armenia a fost sporit de frumusețile naturale, de produsele gustoase ale cunoscutei lor gastronomii, de podgoriile care ne-au oferit spre degustare apreciatele vinuri, de bogăția tradițiilor și a folclorului lor, bucuria și emoția acestei neuitate călătorii spirituale fiind amplificate de rugăciunile dimineții și ale serii, de acatistele citite și cântările noastre bisericesti, precum și de explicațiile teologice oferite grupului de credincioși.

ziarullumina.ro